

Asia: VN/30248/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vankeuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset kommentit esityksestä

Kansaneläkelaitos (Kela) kiittää mahdollisuudesta lausua luonnosta vankeuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeista.

Yleiset kommentit esityksen tavoitteista

-

Toiminta vakavissa yhteiskunnallisissa häiriötilanteissa / vankiloiden toiminta

Kelan näkökulmasta on tärkeää, että vangin on mahdollista hoitaa Kela-asioitaan silloin kun ne ovat ajankohtaisia. Pääsääntöisesti asiointi Kelan kanssa onnistuu verkkoasioinneilla (OmaKela), puhelimitse sekä vankiloille tarjottavalla etäpalvelulla. Tämä tulisi varmistaa mahdollisuuksien mukaan myös vakavissa yhteiskunnallisissa häiriötilanteissa.

Toiminta vakavissa yhteiskunnallisissa häiriötilanteissa / yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpano

-

Vankiloita koskeva sääntely, esim. vankilan alueen määrittely

-

Vankilan osastoja koskeva sääntely / tehostetun valvonnan osastot

-

Vankilan osastoja koskeva sääntely / sopimusosastot

-

Lakia alemmat säädökset ja määräykset

-

Rikosseuraamuslaitoksen valvontatoimivaltuudet

Kirjeen vaihto ja postilähetysten tarkistaminen:

Kelan asiakaspostin voidaan katsoa lähes poikkeuksetta sisältävän asiakkaan henkilökohtaista arkaluonteista tietoa. Siksi tulee kiinnittää huomioita, ettei Kelan postia avattaisi kuin välttämättömissä tilanteissa, ja silloinkin niin, ettei viestiä lueta.

Rahan ja muiden maksuvälineiden käyttö vankilassa

Kelalle vankien maksuvälineiden käytössä ovat olennaista selkeät toimintatavat, jotta etuudet voidaan maksaa asiakkaan tilille niin, että etuus on käytettävissä oikea-aikaisesti. Vapautumisen ja koevapauden tilanteissa sekä asiakkaan että Kelan näkökulmasta on myönteistä, jos asiakkaalle on tarvittaessa jo vankeusaikana järjestetty henkilöllisyystodistus ja henkilökohtainen maksukortti Risen avustuksella.

Kela tarvitsee tietoa joidenkin etuuspäätösten tekemistä varten vangin rahatilanteesta, ja se tulee esittää tiliotteella riippumatta siitä, onko kyseessä siviilitili vai vankitili. Kelan toive on, että muutosta suunniteltaessa otetaan huomioon vangin mahdollisuus saada tiliotteet käytettävissä olevista tileistä.

Vankilasta vapautuvan vangin kuljettaminen tahdosta riippumattomaan hoitoon

Kelan matkakorvausten osalta muutosta nykyiseen ei ole lainmuutoksen osalta tiedossa. Laitosten välisiä matkoja ei Kela korvaa nykyisinkään.

Vapautumisen myötä vangin status poistuu, joka saattaa vaikuttaa asiakkaan oikeuteen saada etuutta. Näissä tilanteissa Rise ilmoittanee vanki-ilmoituksella Kelalle vangin vapautumisesta, vaikka heidän ei olekaan mahdollista ilmoittaa siirrosta tahdosta riippumattomaan hoitoon. Asiakkaan tilanne huomioiden, hän tarvitsee jatkossakin tukea Kela-asioiden hoitamiseen, jolloin hyvinvointialueen ja Kelan välinen yhteistyö on tärkeää.

Vangeille myönnettävät poistumisluvat

Kelan näkökulmasta on tärkeää, että vangin on mahdollista hoitaa Kela-asioitaan silloin kun ne ovat ajankohtaisia. Pääsääntöisesti asiointi Kelan kanssa onnistuu verkkoasioinneilla (OmaKela), puhelimitse sekä vankiloille tarjottavalla etäpalvelulla.

Toisinaan on tilanteita, joissa poikkeuksellisesti voidaan tarvita henkilökohtaista asiointia kuten ulkomaalaisen asiakkaan tunnistamisessa. Kelan asiointia varten tarvitaan myös

henkilöllisyystodistus ja pankkitunnukset tai vastaavat tunnistautumisvälineet, joiden hankkiminen tulisi olla vangille mahdollista.

Hoitoon pääsystä ajankohdasta ilmoittaminen

-

Sijoittaminen vankilan ulkopuoliseen laitokseen / aikuiset vangit

Kun vanki sijoitetaan vankilan ulkopuoliseen laitokseen, hänen vankistatuksensa säilyy, joka voi vaikuttaa asiakkaan etuusoikeuteen. Sijoittamisen tilanteissa on tärkeää varmistaa tiedonkulku Risen, Kelan ja mahdollisesti ulkopuolisen laitoksen välillä, jotta takaisinperintätilanteilta vältytään.

Sijoittaminen vankilan ulkopuoliseen laitokseen / alle 18-vuotiaat vangit

-

Muut mahdolliset huomiot esitysluonnoksesta

Lakimuutoksen yhteydessä voi olla tarpeen tarkistaa Kelan ja Risen välisen yhteistyön ohjeita ja prosesseja.

Vasarla Saara
Kansaneläkelaitos